

Komunikat dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z dnia 30 kwietnia 2010 r. w sprawie sposobów dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego od r. 2011 do potrzeb absolwentów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Na podstawie

§ 59 ust. 10 *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów, słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych* (DzU nr 83, poz. 562, z późn. zm.),

§ 70 ust. 9 *Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 8 kwietnia 2008 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w publicznych szkołach i placówkach artystycznych* (DzU nr 66, poz. 400, z późn. zm.),

§ 6 ust. 8 *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych* (DzU nr 19, poz. 167),

§ 6 ust. 8 *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach* (DzU nr 19, poz. 166)

podaję informację o sposobie dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego do potrzeb absolwentów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

1. Absolwenci niepełnosprawni lub niedostosowani społecznie mogą przystąpić do egzaminu maturalnego, zwanego dalej egzaminem, w warunkach i formie dostosowanych do ich potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.
2. Absolwenci mający orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania mogą przystąpić do egzaminu w warunkach i formie dostosowanych do ich potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych na podstawie tego orzeczenia.
3. Absolwenci chorzy lub niesprawni czasowo mogą przystąpić do egzaminu w warunkach i formie dostosowanych do ich stanu zdrowia na podstawie zaświadczenia o stanie zdrowia wydanego przez lekarza.
4. Absolwenci ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się mają prawo przystąpić do egzaminu w warunkach i formie dostosowanych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych absolwenta na podstawie opinii uprawnionej poradni psychologiczno-pedagogicznej.
5. Za dostosowanie warunków i formy przeprowadzania egzaminu odpowiada dyrektor szkoły – przewodniczący zespołu egzaminacyjnego w danej szkole.
6. Dyrektor szkoły nie może dostosować warunków ani formy przeprowadzania egzaminu bez wniosku o dostosowanie, złożonego przez zdającego. Dostosowując warunki i formę zgodnie z treścią opinii, orzeczenia lub zaświadczenia, dyrektor nie ma prawa wykroczyć poza sposoby wyliczone w tabeli 1.
7. Uczeń, który zamierza skorzystać z prawa zdawania egzaminu w warunkach i formie dostosowanych do dysfunkcji, składa wniosek o odpowiednie dostosowanie dyrektorowi szkoły – przewodniczącemu zespołu egzaminacyjnego w danej szkole. Do wniosku dołącza dokumentację, która uzasadnia dostosowanie (np. opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania, zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia lub orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego). Absolwent, jeżeli nie przystępuje do egzaminu bezpośrednio po ukończeniu szkoły, składa wniosek dyrektorowi szkoły, którą ukończył. W przypadku likwidacji lub przekształcenia szkoły absolwent, który ukończył szkołę we wcześniejszych latach, składa udokumentowany wniosek dyrektorowi właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej. Udokumentowany wniosek uczeń lub absolwent składa wraz z deklaracją przystąpienia do egzaminu nie później niż do 7 lutego roku szkolnego, w którym zamie-

rza przystąpić do egzaminu, z wyjątkiem przypadków losowych, w których złożenie udokumentowanego wniosku może nastąpić w terminie późniejszym.

8. W szczególnych przypadkach, w tym nieujętych w tabeli 1 oraz dotyczących absolwenta niepełnosprawnego lub niedostosowanego społecznie z lat ubiegłych, który nie może przedstawić stosownego orzeczenia, a także absolwenta, u którego niepełnosprawność, co wynika z zaświadczenia lekarskiego, wystąpiła w terminie uniemożliwiającym wydanie orzeczenia – decyzję o dostosowaniu warunków przeprowadzania egzaminu do potrzeb absolwenta niepełnosprawnego lub niedostosowanego społecznie podejmuje przewodniczący zespołu egzaminacyjnego w danej szkole w porozumieniu z właściwą okręgową komisją egzaminacyjną.

Tabela 1. Możliwe sposoby dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu

Absolwenci uprawnieni do dostosowania	Sposoby dostosowania	
	Część ustna	Część pisemna
niesłyszący^a (na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego)	<ul style="list-style-type: none"> – zdawanie egzaminu z języka polskiego w języku migowym – przygotowanie prezentacji na piśmie (możliwe tylko wtedy, gdy zdający nie zna języka migowego i nie mówi) – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu z języka polskiego nie więcej niż o 10 minut 	<ul style="list-style-type: none"> – arkusze egzaminacyjne dostosowane do dysfunkcji – z języka polskiego, historii, wiedzy o społeczeństwie i języka obcego nowożytnego (w arkuszach egzaminacyjnych z języka obcego nowożytnego nie ma zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu) – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut w przypadku arkusza egzaminacyjnego standardowego; – przedłużenie czasu trwania części pierwszej egzaminu z języka obcego nowożytnego na poziomie rozszerzonym nie więcej niż o 30 minut
słabo słyszący^b (na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego)	<ul style="list-style-type: none"> – korzystanie z urządzeń technicznych odpowiednich do wady słuchu – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu z języka polskiego nie więcej niż o 10 minut, z języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym nie więcej niż o 10 minut, na poziomie rozszerzonym i poziomie szkoły dwujęzycznej nie więcej niż o 15 minut 	<ul style="list-style-type: none"> – korzystanie z urządzeń technicznych odpowiednich do wady słuchu (słuchawki) – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut w przypadku każdego arkusza egzaminacyjnego

^a Osoby mające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w którym stwierdzono ubytek słuchu powyżej 70 dB (w orzeczeniu dopuszcza się zamiennie słowne określenie stopnia niedosłuchu: „znaczny” lub „głęboki”).

^b Osoby mające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w którym stwierdzono ubytek słuchu od 20 do 70 dB (w orzeczeniu dopuszcza się zamiennie słowne określenie stopnia niedosłuchu: „lekki” lub „umiarkowany”).

<p>niewidomi (na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarzanie materiału dźwiękowego zawartego w dostosowanym zestawie egzaminacyjnym z języka obcego nowożytnego – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu z języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym nie więcej niż o 10 minut, na poziomie rozszerzonym i poziomie szkoły dwujęzycznej nie więcej niż o 15 minut 	<ul style="list-style-type: none"> – dostosowane arkusze egzaminacyjne w piśmie Braille’a – dostosowane płyty CD do przeprowadzenia egzaminu z języka obcego nowożytnego (tylko w oddzielnej sali) – korzystanie z maszyny do pisania pismem Braille’a lub dostosowanego komputera – arkusz egzaminacyjny w czarnodruku oraz korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego przy odczytywaniu poleceń i tekstów oraz przy zapisywaniu odpowiedzi zdającego (możliwe tylko w przypadku zdającego, który nie korzysta z zestawu w piśmie Braille’a) – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu o 50 procent czasu przewidzianego na rozwiązanie zadań z każdego arkusza egzaminacyjnego
<p>slabo widzący (na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – odczytanie poleceń i tekstów przez członka zespołu przedmiotowego – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu z języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym nie więcej niż o 10 minut, na poziomie rozszerzonym i poziomie szkoły dwujęzycznej nie więcej niż o 15 minut 	<ul style="list-style-type: none"> – arkusze egzaminacyjne dostosowane – czcionka Arial 16 pkt lub nagrane na płycie CD (drugie dostosowanie możliwe tylko wtedy, gdy zdający korzysta z dostosowanego komputera) – korzystanie z przyborów optycznych, z których zdający korzysta na co dzień – oświetlenie stanowiska pracy dostosowane do dysfunkcji – korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego przy odczytywaniu poleceń i tekstów oraz przy zapisywaniu odpowiedzi zdającego (możliwe tylko wtedy, gdy wada wzroku utrudnia lub uniemożliwia zdającemu czytanie i pisanie) – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu o 50 procent czasu przewidzianego na rozwiązanie zadań z każdego arkusza egzaminacyjnego

<p>zdający z niepełnosprawnością rąk (na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania) lub z czasową niesprawnością rąk (na podstawie zaświadczenia o stanie zdrowia wydanego przez lekarza)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – pomoc w obsłudze sprzętu i środków dydaktycznych w przypadku prezentacji z języka polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – pisanie pracy na komputerze – korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego, który zapisuje dyktowaną wypowiedź zdającego (możliwe tylko wtedy, gdy zdający nie może pisać sam) – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu w przypadku każdego arkusza egzaminacyjnego nie więcej niż o 30 minut
<p>zdający z dziecięcym porażeniem mózgowym, spastycznym porażeniem czterokończynowym i znacznie obniżoną sprawnością narządu artykulacyjnego (na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – uzupełnienie wypowiedzi ustnej zapisem sporządzonym przez zdającego lub nauczyciela wspomagającego, który dokładnie rozumie wypowiedź zdającego – przygotowanie prezentacji na piśmie (możliwe tylko w przypadku zdających z porażeniem mózgowym, mających silne zaburzenia komunikacji językowej) – miejsce pracy dostosowane do potrzeb zdającego – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu w wymiarze uzgodnionym z okręgową komisją egzaminacyjną – zastosowanie szczegółowych kryteriów oceniania wypowiedzi z języka obcego nowożytnego uwzględniających dysfunkcję (możliwe tylko w przypadku zdających, którzy mają zaburzenia komunikacji językowej) 	<ul style="list-style-type: none"> – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu w przypadku każdego arkusza egzaminacyjnego w wymiarze uzgodnionym z okręgową komisją egzaminacyjną – korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego, który rozumie wypowiedź zdającego i zapisuje dyktowaną wypowiedź zdającego – pisanie pracy na komputerze – miejsce pracy dostosowane do potrzeb zdającego

<p>zdający z zaburzeniami komunikacji językowej, w tym z mutyzmem (na podstawie zaświadczenia o stanie zdrowia wydanego przez lekarza lub orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, lub orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie prezentacji z języka polskiego na piśmie (możliwe tylko w przypadku, kiedy zdający nie jest w stanie sformułować wypowiedzi ustnej) – uzupełnienie lub zastąpienie wypowiedzi ustnej zapisem sporządzonym przez zdającego – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu w wymiarze uzgodnionym z okręgową komisją egzaminacyjną (możliwe tylko w przypadku niemożności udzielenia płynnej odpowiedzi) – zastosowanie szczegółowych kryteriów oceniania wypowiedzi z języka obcego nowożytnego uwzględniających dysfunkcję 	
<p>zdający z chorobami przewlekłymi (na podstawie orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania lub zaświadczenia o stanie zdrowia wydanego przez lekarza)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – przedłużenie czasu o przerwy o łącznym czasie nie przekraczającym 15 minut – dostosowanie warunków zdawania egzaminu do specyfiki choroby – korzystanie ze sprzętu medycznego i z leków koniecznych ze względu na chorobę 	<ul style="list-style-type: none"> – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu w wymiarze uzgodnionym z okręgową komisją egzaminacyjną – dostosowanie warunków zdawania egzaminu do specyfiki choroby – korzystanie ze sprzętu medycznego i z leków koniecznych ze względu na chorobę – korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego przy odczytywaniu poleceń i tekstów lub przy zapisywaniu odpowiedzi zdającego (możliwe wyłącznie w przypadku chorób uniemożliwiających absolwentowi samodzielne czytanie lub pisanie, np. rdzeniowego zaniku mięśni lub stwardnienia rozsianego)
<p>chorzy czasowo (na podstawie zaświadczenia o stanie zdrowia wydanego przez lekarza)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – dostosowanie warunków zdawania egzaminu do specyfiki choroby – korzystanie ze sprzętu medycznego i z leków koniecznych ze względu na chorobę 	<ul style="list-style-type: none"> – dostosowanie warunków zdawania egzaminu do specyfiki choroby – korzystanie ze sprzętu medycznego i z leków koniecznych ze względu na chorobę

<p>zdający ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej)</p>		<ul style="list-style-type: none"> – pisanie pracy na komputerze lub maszynie do pisania (możliwe tylko wtedy, gdy głębokość zaburzenia grafii uniemożliwia odczytanie i dokonanie prawidłowej oceny arkusza egzaminacyjnego) – zastosowanie szczegółowych kryteriów oceniania arkuszy egzaminacyjnych z języka polskiego i języków obcych nowożytnych oraz języka mniejszości narodowej, uwzględniających specyficzne trudności w uczeniu się
--	--	--

9. Arkusze egzaminacyjne dostosowane do rodzaju niepełnosprawności zdających przygotowuje się wyłącznie dla absolwentów mających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego:
 - a) dla absolwentów niewidomych i słabo widzących – ze wszystkich przedmiotów,
 - b) dla absolwentów niesłyszących – z języka polskiego, historii, wos i języka obcego nowożytnego.
10. Jeżeli zdający korzysta z pomocy nauczyciela wspomagającego w pisaniu lub czytaniu przebieg egzaminu musi być rejestrowany za pomocą urządzenia zapisującego dźwięk, a zapis audio stanowi integralną część arkusza egzaminacyjnego.
11. Jeżeli zdający korzysta z przedłużenia czasu egzaminu w części pisemnej z informatyki albo egzaminu w części pisemnej z języka obcego nowożytnego na poziomie rozszerzonym lub poziomie szkoły dwujęzycznej, czas rozpoczęcia części drugiej egzaminu przesuwana się odpowiednio.
12. Zasady przeprowadzania pisemnego egzaminu dla osób korzystających z komputera lub ze wspomaganie w czytaniu lub/i pisaniu określają instrukcje okręgowych komisji egzaminacyjnych.
13. W czasie egzaminu dla absolwentów niepełnosprawnych mających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego należy zapewnić obecność specjalisty z zakresu danej niepełnosprawności, w szczególności: tyflop pedagoga (w przypadku zdających niewidomych), surdopedagoga lub tłumacza języka migowego (w przypadku zdających niesłyszących) albo pedagoga resocjalizacji, jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z absolwentem i pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.
14. W przypadku niepełnosprawności sprzężonych istnieje możliwość skorzystania z dostosowań przewidzianych dla każdej z występujących u danego zdającego niepełnosprawności (łącznie z przedłużeniem czasu egzaminu).
15. Egzamin o przedłużonym czasie przeprowadzania lub o czasie przedłużonym o dodatkowe przerwy albo organizowany z wykorzystaniem urządzeń technicznych lub z udziałem nauczyciela wspomagającego powinien odbywać się w oddzielnym pomieszczeniu. Jeżeli w danej szkole kilku zdających korzysta z przedłużenia czasu przeprowadzania egzaminu, a nie korzysta z przewidzianych dla dysfunkcji urządzeń technicznych lub nauczyciela wspomagającego, możliwe jest przeprowadzenie egzaminu dla tych zdających w jednym pomieszczeniu.
16. Za zgodą dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej, w szczególnych przypadkach, egzamin może być przeprowadzony w innym miejscu niż szkoła (np. w domu, szpitalu). Zgodę na

przeprowadzenie egzaminu w innym miejscu niż szkoła dyrektor właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej może wyrazić na odpowiednio udokumentowany wniosek dyrektora szkoły – przewodniczącego szkolnego zespołu egzaminacyjnego.

17. Absolwenci niesłyszący są zwolnieni z części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego.

/-/ Krzysztof Konarzewski